

Yttrande över remiss av promemoria Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso- och sjukvård (Fi2024/01538)

Sammanfattning

Region Gävleborg har beretts möjlighet att yttra sig kring remittering av promemorian ”Tillfälligt statsbidrag för åtgärder för en effektiv hälso-och sjukvård”.

Region Gävleborg välkomnar förstås att ekonomiska resurser tillförs regionerna medelst statsbidrag även under kommande år. Regionen vill dock understryka vikten av att aktiviteter som sedan tidigare finansieras med befintliga statsbidrag kräver kontinuitet, så dessa bör inte minskas eller upphöra pga. detta nya statsbidrag.

Region Gävleborg anser dock, liksom tidigare signalerat i flera sammanhang, att generella statsbidrag är att föredra framför riktade. Målområdet för detta nu aktuella statsbidrag, (liksom de flesta riktade sådana) ligger även sedan tidigare helt i linje med regionens eget intresse att arbeta vidare med. Kraven på ansökan är också omfattande. Slutredovisning ska upprättas och en delredovisning kan också bli aktuell. Statsbidraget innebär alltså krav på en omfattande administration och bidragsbeloppens storlek behöver då också kompensera för den delen, utöver att täcka kostnader för åtgärder kopplade till vad statsbidraget egentligen är ämnat för; stimulera omstrukturerings- och effektiviseringsåtgärder.

Kommentarer

Det är positivt att delegationens arbete och strukturen för statsbidraget sträcker sig över flera år, liksom att regioner får göra effektiviseringsåtgärder i samverkan och därmed gemensamt kan ta del av bidraget.

Region Gävleborg ser dock att delegationens sammansättning, uppdrag och funktion tål att diskuteras och behöver även den utvärderas och revideras över de år den ska verka. Förhållandevis få personer förväntas alltså utföra ett grannlaga uppdrag att, inte bara utvärdera de ansökningar som inkommer, utan även kunna analysera och ge förslag på alternativa vägar framåt. Kompetenser från specialiserad slutenvård, primärvård, kommunal hälso- sjukvård och andra breda erfarenhetsområden behöver samverka i delegationens dialog.

En erfarenhet från Kunskapsstyrningsorganisationen nationellt är att expertgruppsammansättningen ofta har lämnats för liten betydelse vilket hämmat utvecklingen av en effektiv sammanhållen vård i en sammanhållen vårdkedja eftersom den breda kompetensen saknats. En erfarenhet väl värd att ta med in i detta arbete.

Frågan är hur en liten grupp om högst 5 personer ska, inte bara klara uppdraget, utan också finna legitimitet i sina beslut mot 21 regioner som redan sedan länge arbetar med dessa frågor dagligdags?

Under 2.3 och 4.3 framgår vikten av att sprida goda exempel. Även i instruktionen för Kammarkollegiet 15 f § framgår att regionerna ska hållas informerade om vilka åtgärder det beviljats statsbidrag för. Region Gävleborg ser liksom SKR att delegationen bör få ett tydligt uppdrag att löpande sammanställa pågående åtgärder och efter hand sprida goda exempel.

I promemorian framgår också att *”vid fördelning av bidrag ska delegationen prioritera mellan och ge företräde till de ansökningar som i högst utsträckning bedöms kunna uppfylla syftet med bidraget”*.

De besluten kräver ju också att det finns en *samordning i tid* vad gäller att kunna jämföra ansökningarnas potential mot varandra. Detta beskrivs inte närmare i promemorian hur detta ska gå till. Region Gävleborg ser att möjligen måste det beslutas om 2-3 ansökningsomgångar / år för att delegationen skall ha en möjlighet att uppfylla detta krav på fördelning av medlen. Delegationen behöver alltså kunna bedöma alla sökande regioner samtidigt. Om medlen tar slut under året/ansökningsomgången bör också lämnad ansökan per automatik föras över till nästkommande ansökningstillfälle eller år.

Enligt promemorian *”bör bidrag endast kunna lämnas för åtgärder som förväntas leda till en långsiktigt ökad effektivitet av hälso-och sjukvården”*. Det är otydligt vilka konkreta åtgärder som avses, inga nämns. Där sägs vidare att *Delegationen ska hålla regionerna och de kommuner som inte ingår i en region informerade om vilka åtgärder som det har beviljats bidrag för*. Efter en tid kan det ha etablerats en (felaktig eller ojämlig?) praxis för vilka åtgärder bidrag kan beviljas, men det första året(n) kan i värsta fall regioner lägga ner mycket tid på ansökningar som sedan inte godkänns.

Utifrån ovanstående så finns ett behov av att definitionen av ”Effektivitet” och därmed uppdraget till delegationen närmare problematiseras och diskuteras.

Det är lätt att fastna i vårdkötänkande hos specialistvård på sjukhusen – kortare köer till operation eller annan specialistvård som mätetal på ”effektivitet”. Effektivitet mäts ofta också i termer av annan ”produktion” såsom antal besök. Det är viktigt att förstå att effektivitetsdelegationen behöver ha bred och djup kunskap om hur regionerna i sitt effektiviseringsarbete också av nöden behöver komma med åtgärder för att stärka sitt kvalitets- patientsäkerhetsarbete likväl som att brett arbeta med prioriteringar och ransonering! Minst 20 % av resurserna avsatta för sjukvård beräknas gå till spillo.

Lågvärdevård, rapport via Svenska

Läkarsällskapet: https://www.sls.se/globalassets/sls/halsa--sjukvard/dokument/rapport_sls_kkv-20230823.pdf

Att mäta effektivitet utifrån en ambition av att stärka en *God och nära vård* även för den äldre och multisjuka patienten är heller inte lätt och är en faktor som hela tiden måste beaktas i de ansöknings- och utvärderingsförfaranden som regionerna delger.

2.4 Ansökan om bidrag

Region Gävleborg instämmer i SKR's kommentarer kring denna punkt i att *"författningskravet i 9 § punkt 1. beträffande analys är omfattande och det saknas relevans till det som avses med ansökan. Det är inte den ekonomiska situationen som ska vara avgörande för bedömningen utan om de föreslagna åtgärderna förväntas stärka effektiviteten i hälso- och sjukvården. Ansökan om bidrag bör innehålla relevant information så att delegationen kan göra en bedömning av ansökan, dvs inte vara alltför bred och onödigt detaljerad"*.

Region Gävleborg

Martin Andersson
Hälso- och sjukvårdsdirektör